

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Bildande av naturreservatet Granberg, Torsby kommun

Syfte med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara områdets naturskogsartade gamla barrskog
- gynna områdets förekomst av gamla tallar, och solexponerad död tallved

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen det område som avgränsas med heldragen svart linje på bifogad karta som naturreservat. Områdets gränser utmärks i fält efter inmätning/ förrättning av Lantmäteriet.

Reservatets namn skall vara Naturreservatet Granberg.

Länsstyrelsen fastställer den i bilaga 3 redovisade skötselplanen för naturreservatet.

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i den rätt att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. bedriva någon form av skogsbruk
2. bedriva täkt och annan verksamhet som förändrar områdets ytformer som att schakta, tippa, gräva, dika eller anordna upplag
3. anlägga luftledning
4. uppföra ny byggnad, mast, antenn eller annan anläggning
5. bedriva markförbättringsåtgärd som kalkning eller gödsling i området
6. uppföra stängsel
7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel

Punkt A1 innebär inget hinder för att fälla, efter samråd med reservatsförvaltaren, de träd som krävs för att möjliggöra uttransport av virke från fastigheterna Nedre Värnäs 1:68 och Björby 1:121. Virket får dock ej transporteras bort från reservatet. Punkt A2 innebär inget hinder för löpande underhåll av den skogsbilväg som löper genom området.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla sådana intrång som:

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

1. skötselåtgärder i enlighet med skötselplanen
2. gränsmarkering av, vägvisning, p-plats, markerad led och information om reservatet
3. undersökningar av markslag, landskapselement, växt- och djursamhällen samt arter som ett led i uppföljningen av syfte och mål med reservatet
4. ringbarkning och fällning av enstaka träd
5. traktörväg för uttransport för virke från fastigheterna Nedre Värnäs 1:68 och Björby 1:121

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i, samt om ordningen i reservatet i övrigt (gäller även markägare och innehavare av särskild rätt).

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det i naturreservatet förbjudet att:

1. insamla evertebrater, t ex skalbaggar och landmollusker,
2. samla in mossor, lavar och vedsvampar,
3. skada eller borttaga träd och buskar, inklusive död ved såsom lågor, torrträd och torra grenar,
4. utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att i näringssyfte organiserat utnyttja området, samt för skolor och institutioner att regelmässigt utnyttja området för att utföra vetenskapliga eller andra undersökningar

I samband med vetenskapliga undersökningar kan länsstyrelsen meddela undantag från ordningsföreskrifterna under C. Till vetenskapliga undersökningar räknas bland annat den del av länsstyrelsens regionala miljöövervakning som utförs i samråd med naturvårdsförvaltningen samt undersökningar inom ramen för uppföljning av åtgärdsprogram för enskilda arter.

Ovanstående inskränkningar under A, B och C skall inte utgöra hinder för förvaltare att genomföra eller upphandla den skötsel som ska genomföras enligt till beslutet hörande skötselplan.

Länsstyrelsen beslutar att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder ikraft tre veckor efter den dag författningen utkommit från trycket i länets författningssamling.

Motivering

Beskrivning av det omgivande landskapet

Naturreservatet Granberg ligger i en klassisk Värmländsk naturskogstrakt – Norra Ny socken – som redan på 1980-talet var känd för sin höga frekvens av naturskogar med flerhundraåriga tallöverståndare och silvergrå torrakor. Granberg ligger i en trakt med osedvanligt hög andel med höga naturvärden. Antalet nyckelbiotoper och naturvärdesobjekt är följaktligen också det stort i det omgivande landskapet. Området kring naturreservatet Granberg hyser även ett flertal biotopskydd och naturvårdsavtal och ytterligare fem naturreservat.

Skogarna är till stor del barrblandskogar med rik förekomst av gamla tallöverståndare och senvuxna granar. Många av tallarna har överlevt en eller flera bränder. Landskapets skogar hade

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

troligen en större andel tall innan bekämpningen av skogsbränder tog fart, men i takt med skogsbrandens försvinnande har andelen gran successivt ökat och skapat mer slutna, mörka och fuktiga skogar.

Tidigare förknippades områdets gammelskogar mest med fåglar som gråspett, vitryggig hackspett, slaguggla och videsparv. Under nyckelbiotopsinventeringen på 1990-talet visade det sig att många områden också var hemvist för ovanliga kryptogamer som till exempel brunpudrad nållav, lunglav, broktagel, violettgrå tagellav, norsk näverlav, brokig tagellav, grönsticka, skrovellav, gammelgranskål och dvärgbägarlav. I de skogar som fortfarande är talldominerade och mer öppna påträffas ofta, om bestånden har någon död ved, rödlistade vedskalbaggar knutna till solexponerad död ved. Som exempel kan nämnas raggbock, skrovlig flatbagge och stor flatbagge.

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet Granberg omfattar totalt 53,9 hektar. Den östra delen domineras av gammal ogallrad olikåldrig granskog med inslag av gammeltallar, en hel del björk samt spridda aspar, sälgar och rönnar. Reservatet hyser gott om död ved i form av grova skorstenstubbar, torrakor och gamla grova tallstubbar sedan dimensionsavverkningens tidevarv. Reservatets västra ytterkant består av en nyckelbiotop och även områdets östra delar utgörs till stor del av två nyckelbiotoper. Merparten av de centrala delarna utgörs till stor del av delar av Pors- och Rammyren som utpekats som tillhörande värdeklass 1 i Våtmarksinventeringen. Våtmarkerna är mosaikartade med omväxlande skogbevuxna myrholmar, sumpskog och myrmarker. Fältskiktet är till övervägande del av blåbärstyp, men i sluttningar finns spridda stråk av örttyp.

Granberg hyser en värdefull kryptogamflora, bland annat finns de rödlistade arterna skrovellav, dvärgbägarlav, violettgrå tagellav och norsk näverlav representerade. Bland högre fauna märks bland annat tretåig hackspett och tjäder och på Pors- och Rammyren har videsparv, trana och gluttsnäppa häckat. Reservatet omfattar tre stycken nyckelbiotoper på totalt 18,5 hektar och två naturvärdesobjekt på sammanlagt 2,7 hektar.

Motiv till skydd och föreskrifter

Genom ett omfattande och till övervägande delar rationellt skogsbruk har många skogsbiotoper minskat kraftigt i omfattning och andelen gammal naturskog i skogslandskapet har minskat kraftigt. För växt- och djurlivet viktiga strukturer och processer som var vanliga före ett aktivt brukande av skogen håller på att försvinna. Processer som eld och översvämning som i naturtillståndet är viktiga för föryngring av skogsekosystemen, har i det närmaste upphört. För de arter som är knutna till naturskogsartade lövskogar, med krav som inte tillgodoses i den brukade skogen, är ytterligare reduktion av biotopareal troligen förödande för deras långsiktiga överlevnad. Skogsbruk i de naturskogsartade bestånden skulle därför vara ett allvarligt hot mot bevarandet av den biologiska mångfalden i området.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Länsstyrelsen gör bedömningen att detta är ett mycket skyddsvärt område vars naturkvaliteter endast kan säkerställas genom att det undantages från skogsbruk och arbetsföretag som påverkar mark, flora och fauna.

Överensstämmelse med planer, internationella åtaganden och miljökvalitetsmål

Bildandet av naturreservatet Långåsberget bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt godtagbar användning av mark- och vattenresurserna enligt 3 och 4 kap. miljöbalken samt med den gällande kommunala översiktsplanen (antagen 1990-06-26). Bildandet av naturreservatet Granberg är en del i Länsstyrelsens arbete med att uppnå delmål 1 inom miljökvalitetsmålet "Levande skogar".

Intresseprövning

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en vägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Länsstyrelsen menar att den avgränsning av reservatet och de inskränkningar som gjorts av markanvändningen är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som behövs för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsens ställningstagande i denna del har skett med tillämpning av proportionalitetsprincipen.

Granberg är beläget i ett skogslandskap med en ovanligt tät förekomst av naturskogsartade barrskogar. Naturreservatet Granberg är en viktig värdekärna i det landskapet, med en för många arter lämplig livsmiljö. Tillsammans med övriga bestånd i trakten (varav flera bestånd är skyddade av Skogsstyrelsen) säkerställs en koncentration av värdekärnor med möjlighet att på sikt uppbära hållbara populationer av många av de typiska och/eller skyddsvärda arterna i området.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Granberg
Län	Värmland
Kommun	Torsby
N2000-beteckning	-
Lägesbeskrivning	10 km nordost Stöllet
Församling/Socken	Norra Ny
Topografisk karta	13D SV
Ekonomisk karta	13D 1d, 13D 1e
Naturgeografisk region	30a
Fastigheter	Nedre Värnäs 1:68, Björby 1:121
Areal	53,9 ha
Förvaltare	Länsstyrelsen Värmland

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Ärendets beredning

Länsstyrelsen kontaktades 2002 av en representant för de dåvarande markägarna, med en förfrågan om det fanns intresse att köpa fastigheten eftersom nästan 50 procent av dess virkesvolym stod i nyckelbiotoper. Fastigheten hade dessförinnan bjudits ut till försäljning, men alla intressenter hade avböjt med tanke på den stora arealen nyckelbiotop. Efter diskussioner mellan markägarna, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen, som inte resulterade i någon lösning, bestämde slutligen markägarna att fastigheten skulle säljas på auktion. Naturvårdsverket förvärvade den aktuella fastigheten på offentlig auktion den 3:e december 2004. Syftet var dels att bilda naturreservat av nyckelbiotoperna på fastigheten, och dels att använda resterande delar som ersättningsmark i en annan pågående reservatsbildning. Tre områden (Långåsberget, Skavåsen och Granberg) föreslås nu bli naturreservat, och övriga delar har lämnats som ersättningsmark.

Synpunkter från remissinstanserna

Ulf T Carlsson har granskat översänd remiss och tillstyrker bildandet av naturreservatet Granberg liksom antagandet av föreslagen skötselplan.

Vidare har Torsby kommun inget att erinra mot bildandet av naturreservatet men framhåller ändå att det fortfarande måste vara möjligt för markägarna till intilliggande fastigheter, Nedre Värnäs 1:68 och Björby 1:121 att ta sig till den egna marken inom naturreservatet. Vidare anser Torsby kommun att skogsskyddet skall beaktas vid ringbarkning av gran för att eliminera uppkomst av granbarkborre.

Länsstyrelsens kommentar på inkomna synpunkter

Fastighetsägarna till Nedre Värnäs 1:68 och Björby 1:121 har möjlighet att utnyttja del av reservatet inom fastigheten Björby 1:121 för uttransport av virke. Detta förutsätter dock att virke som måste fällas för att möjliggöra uttransporten lämnas inom reservatet. Länsstyrelsen har gjort ett tillägg till föreskriften A1 ovan som möjliggör undantag från nämnda föreskrift.

För att minska risken för uppkomst av granbarkborre kommer endast fem kubikmeter färsk död ved per hektar att skapas genom skötselåtgärder.

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eva Eriksson. Föredragande har varit byrådirektör Per Gustafsson. I den slutliga handläggningen har även deltagit chefsjurist Lars-Ove Olsson och antikvarie Lotta Boss.

Eva Eriksson

Per Gustafsson

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Beslutskarta
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar
5. Konsekvensutredning

Miljöavdelningen
Naturvårdsenheten
Per Gustafsson

Sändlista

Torbjörn Öberg, Symfonivägen 12, 671 33 ARVIKA

Ann-Catrin Öberg, Symfonivägen 12, 671 33 ARVIKA

Värnäs-Stölletvägarnas Samfällighetsförening, c/o Håkan Eles, Värnäsmon 27, 680 51
STÖLLET

Nedre Värnäs viltvårdsområde, c/o Håkan Eles, Värnäsmon 27, 680 51 STÖLLET

Hans Persson, Jangården, Värnäs 27, 680 51 STÖLLET

Naturvårdsverket, Blekholmsterrassen, 106 48 STOCKHOLM

Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM

Lantmäteriet, Box 288, 651 07 KARLSTAD

Skogsstyrelsen, Region Svea, Box 387, 651 09 KARLSTAD

Torsby kommun, 685 80 TORSBY

Värmlands läns Jaktvårdsförbund, Box 65, 660 60 MOLKOM

Lantbrukarnas Riksförbund, Länsförbundet i Värmlands län, Lillerud, 660 50 VÅLBERG

Nordvärmlands Friluftsområde, Industrivägen 11, 680 60 SYSSLEBÄCK

Naturskyddsföreningen, Länsförbundet i Värmland, Verkstadsgatan 1, 652 19 KARLSTAD

Värmlands Botaniska Förening, c/o Per Larsson, Fallängsvägen 39 A, 671 51 ARVIKA

Wermlands Ornitologiska Förening, c/o Rolf Tidemalm, Ställ Överbryn 5, 685 94 TORSBY

Ulf T. Carlsson, Älvsborgsvägen 6, 681 43 KRISTINEHAMN

Planeringsenheten 2 ex.

Enheten för areella näringar